

Pozamezna številka stane 2 kroni.

Letna lista: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izvea Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati se oznamila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Telefon interurban št. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Politična plačana v gotovini.

Številka "Izjava" v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Konciska cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

66. številka.

Maribor, dne 9. junija 1929.

Letnik XIV.

Militarizem.

Pred kratkem smo pokazali številno moč SHS vojske, danes pa sledijo stroški.

Pri velikem številu visokih šarž stanejo oficirji in vojaški uradniki državo dobrih 380 milijonov kron. To je takozvano ukazno osebje — stalno nameščeno z ukazom, — vojno ministrstvo pa še ima in plačuje 3500 raznih diurnistov, pomožnih uradnikov, mojstrov-profesijonistov, raznih slug, strežajev, pisarjev, risarjev itd., ki stanejo državo do 56 milijonov, opravljajo pa dela, ki bi jih pravi vojniki med aktivno službo lahko izvrševali, saj pridejo v vojaško službo vse mogoče profesije, ko se stalno drži 180.000 mož pod orožjem.

Za reprezentanco se izdaja raznim komandam in komandantom na leto tri in pol milijona kron, vojaškim zastopnikom ali poverjenikom je določena letna plača na 30.000 dinarjev v zlatu in tako je predstavljal naše «blagostanje» SHS vojaški zastopnik na Dunaju kmalu po preobratu, ko je bila jugokrona z avstrijsko skoro al pari, z mesečno plačo od 200.000 K. Kako se vjemajo take plače in take reprezentance s toliko naglašano demokratično in s tako strašno revščino v naših pokrajinah, naj povedo oni, ki so si ta sijaj izmislili in ki vsa strašna bremena nalagajo in dovoljujejo.

Članom komisij za sestavljanje raznih pravil, zakonov in uredb je izdano pol milijona. S tem smo srečno dosegli, kar še ni nikjer na svetu. Oficir ima lepo plačo, igra pa pred državo še posebno ulogo nekakega vojnega žurnalista in dobiva zato posebne nagrade.

Za potnine, prevoz in selitve je razmetano po proračunu za lani — 90, letos pa kar 128 milijonov kron. To je že višek nerada in potrate, nikdo ne ostane na svojem mestu, vse se seli, potuje ter izrablja situacijo, da pobaše lepe doklade in posebne prispevke. V «Vojnem listu» so sami razporedi — premestitve — enim v profit, drugim pa v škodo. Imamo čete, ki na leto po desetkrat menjajo svoja poveljstva in poveljnike. Pri tem seveda nima nikdo interesa za red in za delo.

V zaupne svrhe, to je za špijonažo in za konfidente so izdali 300.000 dinarjev v zlatu in dva milijona din. v srebru. Ali je to za ofenzivno, ali pa samo za defenzivno službo? Bo že menda za ofenzivno, saj je srbski generalštab vzel tudi Wrangela pod roko in SHS vojni minister poroča po dobrem proučevanju o razmerah v rumunski vojski.

Nabava hrane za vojaštvo stane eno milijardo K. hrana se seveda kupuje, kadar je najdražja in vojniki — stradajo. Za prehrano živine in za steljo je izdano 196 milijonov kron — vojska ima v staležu 43.000 glav živine.

Za oblačilne potrebe se je potrošilo 1050 milijonov kron, vojniki so pa tako raztrgani, da celo vladni listi v Beogradu z ogorčenostjo poročajo, kako vojniki v «sijajni» prestolici ob dirkah in paradah marširajo z raztrganimi bluzami, da se vidi srajca, po največ pa kar gola koža. Tudi v oblačilnih zadevah vojaška uprava ne pozna organizacije in ekonomije.

Za same avtomobile se izda 40 milijonov kron, ni čuda, saj imajo komande posameznih armij na razpolago po sedem avtomobilov, komande divizij pa po dva, da ne govorimo o kočijah, ki se menda sploh ne štejejo, in tako se vozari po vseh garnizijah oficirska gospoda s svojim najširšim in tudi zelo dvomljivim — znanstvom na zabave in izlete.

Zandarmerija stane 382 milijonov kron, pogranična trupa pa 227 milijonov.

Mornarica stane 252 milijonov — od tega za brodo-vje — nič in nekaki rodoljubi in patrijoti so se sestali v sestradani Dalmaciji, da za vojne ladje iz naroda iztisčijo — dobrovoljne prispevke.

V proračunu najdemo tudi naknadni kredit za ministrstvo vojne in za zandarmerijo v znesku od 137 milijonov kron.

Brez dnevnic in draginjskih doklad iznaša vojni budžet za leto 1921 nad 4620 milijonov kron. Po budžetu za 1922 iznašajo draginjske doklade 454 milijonov kron in iz tega sledi, da je že proračun za leto 1921 iznašal nad 5 do 6 milijard kron. Za 1922 je izdano za vojsko 5957 milijonov kron — torej okrog 6 milijard, ne vstevši one svote, ki bo vojnemu ministrstvu dodeljena iz proračunskega rezervnega kredita. Za prosveto se izdaje 1840 milijonov kron, torej se daje za vojsko 3.3krat več kot za prosveto in to v državi, ki ima toliko analfabetov, ki nima najprimitivnejših pojmov narodne higijene itd.

Kako nemarno je sestavljen vojni proračun za leto 1922, se vidi iz nejasne in površne specializacije posameznih postavk in ostanek od 3 milijard kron se brez vsega meče v skupno rubriko — «materijalnih izdatkov».

In nekateri se še čudijo, da pada ugled in kredit! — Že ta silna kasarna, ki toliko požre in predstavlja tako strašne deficite, daje zato dovolj povoda.

Za trgovsko šolo proti — koritarstvu!

I. Pomen trgovske šole za Maribor.

Maribor je postal kot obsejno mesto z nad 30.000 prebivalci ena najvažnejših prometnih izvoznih ter uvoznih točk na severozapadnem delu naše kraljevine. Razven tega pa je Maribor z dobro razvito trgovino in industrijo gospodarsko, kulturno in politično središče Slov. Štajerske.

Ker je torej naš Maribor ravno v trgovskem oziru tako važna točka, je tudi umevno, da se je morala začeti naša trgovina preobrazovati v smeri mednarodne veletrgovine. Ker pa ni delo v blagovni mednarodni trgovini nič manj komplicirano — zlasti v mednarodnem prometu — kakor n. pr. bančni posel, je jasno, da potrebujemo v to svrhu splošno in specijelno v teoriji ter praksi izobraženih ljudi širokega obzorja. Radi tega se naše trgovstvo kmalu po preobratu ni moglo več omejevati na konservativno trgovsko izobrazbo izza predvojnih časov, ampak je moralo zahtevati uvedbo trgovskega strokovnega šolstva.

Javnost se je torej zavedala važnosti trgovskega strokovnega šolstva in je bila v letu 1919-20 v Mariboru ustanovljena prepotrebna trgovska šola, ki je imela takoj v ustanovnem letu 60 učenk in učencev. V drugem šolskem letu (1920-21) 134 obiskovalcev, v tretjem, to je tekočem šolskem letu (1921-22) pa 135. V tekočem šolskem letu se je priglasilo za mariborsko trgovsko šolo nad 200 učenk ter učencev, a jih je moralo ravnateljstvo odpuštili nad 70 radi demokratsko koritarskih intrig, h katerim se še povrnemo v članku.

Nobeden resno misleč ne bo tajil, da ne bi bila trgovska šola v Mariboru nad vse potrebna, ker naša domača trgovska podjetja so se morala pred ustanovitvijo mariborske trgovske šole obračati za samostojno koncesionalno delo sposobne moči v inozemstvo, kar pa odslej ne bo več potrebno, ker se naša trgovska šola v Mariboru lepo razvija in pod sedanjim vodstvom tudi nad vse hvalevredno napreduje.

2. Za trgovsko šolo proti JDS koritarjem.

Vsa širša javnost uvideva neizogibno potrebo trgovske šole v Mariboru, le mladoliberalna klika je v tem oziru družega — koritarskega mnenja. Lansko leto «znani» demokrat in profesor Voglar ni dobil mandata pri volitvah, a navadno profesorsko mesto je bilo zanj nekaj preveč malenkostnega. Da dobi gospod Voglar mesto narodnega poslanca po časti enakovredno korito, so ga njegovi politični prijatelji napravili ravnateljem nepotrebne ženskega učiteljskega, ki je nastanjeno v istih prostorih, kot trgovska šola. Gospod Voglar je vodil do letos dva letnika državnega ženskega učiteljskega, a za prihodnje bi rad zavod razširil na štiri letnike v istem posloppju kot je trgovska šola, ki je že v tekočem šolskem letu morala odpuštili 70 učencev radi pomanjkanja prostorov in radi Voglarjevega korita. Zadeva trgovske šole in Voglarjevega učiteljskega je prišla pred sejo mariborskega magistrata, ki se je odločil za trgovsko šolo, a Voglarja z njegovim zavodom vred pa prepustil prosvetnemu ministru Pribičeviću, naj mu on postavi z državnim denarjem posloppje za žensko univerzo. Mariborska občina, katere last je posloppje trgovske šole, je odločno na strani trgovstva in ne Voglarjeve klike.

Da pa ne bo kedo mislil, da smo preveč pristranski in precenjujemo vrednost mariborske trgovske šole napram Voglarjevemu koritarskemu zavodu, hočemo podati kratko statistiko izobraževališč za učiteljice v Sloveniji:

I. Ljubljana: 1. Državno žensko učiteljske. 2. Zasebno žensko učiteljske pri Uršulinkah. 3. Pedagoški tečaj na mestnem dekliskem liceju.

II. Skofja Loka: 4. Zasebno žensko učiteljske pri Uršulinkah.

III. Maribor: 5. Državno žensko učiteljske (Voglarjev zavod). 6. Zasebno žensko učiteljske pri šolskih sestrah.

Moških učiteljskih je dvoje: 1. Državno moško učiteljske v Ljubljani in 2. Državno moško učiteljske v Mariboru.

Ljudskih šol imamo v Sloveniji 828 z okroglo 3000 razredi.

Meščanskih šol je v Sloveniji 23 javnih in šest zasebnih.

Število učiteljskih moči, zaposlenih na meščanskih šolah v Sloveniji, znaša okrog 3.300.

Iz navedenega sledi, da potrebujemo vsako leto naj več 60 nanovo absolviranih učiteljic. Kakor pa sedaj stvari stoje, bo absolviralo samo v Mariboru v tekočem in prihodnjem šolskem letu 144 učiteljskih kandidatinj, torej mnogo več, kot jih potrebujemo za celo Slovenijo. Da ne bo število učiteljskih kandidatinj na bivšem Kranjskem manjše, sledi iz dejstva, da imamo tam še enkrat toliko izobraževališč za bodoče učiteljice. — Tudi je treba pomisliti, da bo treba mnogo mest, ki so bila v zadnjih letih oddana začasno učiteljicam, zasesti zopet z moškimi učnimi moči.

Vsak objektivni poznavalec naših šolskih razmer mora priznati, da rabimo med ljudskošolskim učiteljstvom samo moškega naraščaja, nikakor pa ne ženskega. Znano je tudi, da mnogo absolviranih kandidatinj učiteljske po končanih študijah ne stopi v šolsko službo, ker nočejo iz mest na kmete, ampak gre k bankam, v trgovine itd. Tudi za naše bankirske in trgovske nastavljenice bi bilo boljše, ako bi obiskovale strokovno trgovsko šolo kot pa Voglarjevo učiteljske.

Iz ravnokar povedanega bo pač vsak trezno misleč Jugoslovan uvidel, da je Mariboru prepotrebna trgovska šola — a ne Voglarjeva «ženska univerza». Kar uvidi vsak, tega ne uvidi mladoliberalna klika, kateri gre le za korita svojim pristašem — pa če tudi so samo Voglarji!

Tolika, da bo javnost informirana, da se zavzemamo za potrebo razmaha trgovske šole, a odklanjamo še poglobitev Voglarjevega korita.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS

Beograd živi pod utisi svečane kraljeve poroke. Narodna skupščina in beograjski občinski svet sta imela pred poroko posvetne slavnostne seje.

Pred poroko sta sprejemala kralj in njegova nevesta na dvoru razne deputacije iz države in poročne darove, nakar so te deputacije defilirale pred mladim parom.

Po vzgledu Beograda so proslavila tudi vsa ostala mesta naše kraljevine predvečer kraljeve poroke z bakljadami, godbo in posebnimi slavnostnimi prireditvami po glediščih. Vršile so se več ali manj vse slovesnosti po onem vzorcu, ki je bil poslan iz Beograda na posamezne pokrajinske vlade, ki so potom osrednjih navodil organizirale svatbene svečanosti po naših mestih, trgih in nekaj tudi po deželi.

MADŽARSKA.

Madžarska vlada pri vsem terorju, ki ga je izvajala, doživlja velika presenečenja v okrajih, kjer so se volitve izvedle s tajnim glasovanjem. Gotovo je v vseu teh okrajih zmagala opozicija. Socijalisti so dobili doslej 11 mandatov, računa se pa, da jih dobijo 20 do 25. Vlada še vedno prikriva prave volilne rezultate.

BOLGARIJA.

V Sofiji se mudi že nekaj dni rusko-sovjetski zastopnik in komunistični organizator Radek. Kot povod njegovega prihoda se navaja udeležba komunističnega kongresa, ki se začne v Sofiji. Radek se posvetuje z bolgarskim ministrskim predsednikom Stambuljskim in tem konferencam se pripisuje velika politična važnost.

RUSIJA.

Lenina je centrala lažnjivih časnikarskih vestij v Parizu in Helsingforu zopet enkrat skoraj popolnoma pokopala, pa se je seveda zopet izkazalo, da mu ni sile in da še dolgo ne bo izpolnil želje raznih, Rusiji sovražnih politikov s svojo smrtjo. — Sovjetska vlada se je sporazumela z ukrajinskim narodnim svetom v Parizu, ki je družil vse ruske emigrante, ki so proti carizmu, ne odobravajo pa sovjetskega režima, dasi ne kujejo nikakih naklepov proti njemu. S tem je dovršena sprava med sovjeti in med vsemi ruskimi begunci, ki hočejo dobro svoji domovini ter niso kot oboroženi banditi v tujih službah.

Beleške.

Čiščenje afer. Štiri leta se že vrsti afero za afero, korupcija za korupcijo, rop za ropom, ena umazanost hujša od druge, državna imovina se krade in sedaj proti koncu četrtega leta afer in korupcij, ropov in tatvin, se je ustanovil poseben parlamentarni odbor, da preišče in ugotovi usodo vojnega plena. Mnogo stvari je ostalo od avstrijske, nemške in bolgarske vojske, veliko bogastvo nam je padlo v roke kot vojni plen in danes, ko je vse razmetano, poneverjeno, pokradeno, ko je mu nicija z Bitoljem vred zletela v zrak, ko se svinčena afere mladoliberalne klike v Ljubljani pridružuje nepregledni vrsti drugih afer in ko so se vsi veljaki že obogatili, stopa v akcijo preiskovalni odbor z nenavadnim apelom na državljane. Anketa je sestavila apel na vse državljane, ki vedo kaj o usodi vojnega plena, da to prijavijo nemudoma s svojim polnim podpisom, potem so se pa njeni člani razpršili na vse strani, v vse pokrajine. Pred odhodom svojih članov je odbor še posebej razpravljal o raznih aferah in sklenjeno je bilo, da je afere Jadranske banke in minister Žerjavovo delo — vredno posebne pozornosti. Pozornost in preiskave so si člani ankete, kakor rečeno, razdelili. Mihajlu Popoviču je poverjena preiskava v eksploataciji rudnikov v Bogovini, Ilija Mihajlovič gre v Dubrovnik radi znanem milijonske afere, tretji se bo zanimal za vojni plen iz Temešvara, samostojnemu poslancu Ivanu Majcentu je pa prepuščena sodba in «iztraga» vojnega plena v Sloveniji. Predsednik ankete je demokrat Andjelčič in tako si lahko predstavljamo izvide in rezultate te komisije.

Kako odbijamo tujce, kako si sami rušimo ugled. V «Slob. Tribuni» se je oglasil češki novinar z opisom, kako je potoval on sam in še drugi ugledni Čehi po naši državi. Ta opis naj bi bil opomin za oblasti, da odpravijo stvari in razmere, ki nas kompromitirajo pred celim svetom. Podobnih opominov je bilo že precej od raznih strani, razmere se pa niso zboljšale in se najbrž tudi ne bodo. Češki novinar je potoval v Dalmacijo z železnico Zagreb—Bakar in tu na izhodu najvažnejše in edine proge, ki veže SHS z morjem, so ti potniki morali poiskati navaden kmetijski voz, ker drugih ni, in vozili so se po cesti, katere cestar skozi štiri leta ni niti pogledal. Razpokline, jamc in tak prah, da potniki izgledajo kot mlinarji, če sploh ne obtičijo ponesrečeni v kakih razpokah. Na bosanski železnici se mora potnik vsak hip legitimirati, v Sarajevu pa legitimacije celo odvzamejo in človek si jih mora drugi dan sam iskati na policiji. Brzovlak Beograd—Zagreb je poln stenice, tudi drugače do skrajnosti onesnažen in sprevodniki sami povedo, da se vagoni sploh ne snažijo, ker so vedno na poti. Telefonski spoji se navadno sploh ne dočakajo in brzovlaku za malo oddaljenost rabijo vsaj en dan, če ne več. Češki narodnjak in turist, ki je sorojake mnogo navduševal za jugoslovanske pokrajine, je vsled neke pomote SHS konzulata v Pragi pri vidiranju potnih listov doživel še to nepriliko, da se ga ostro obcroženi žandarji vlačili iz Maribora v Zagreb in iz Zagreba nazaj v Maribor. Mož je imel še hčerko in vnuka s seboj in potovati je moral kot najnevarnejše zločinec. V Zagrebu ga je hotel neki policijski šef že izpustiti, žandar pa je dejal, da ima posebno povlče, — in vlekel ga je nazaj v Maribor. Pod takimi okolnostmi je težko izvesti prijateljske odnose in sike, češki prijatelj, ki so take in podobne stvari izkusili, si bodo drugič dobro premislili vsako agitacijo za obisk naših krajev.

Neznanemu junaku čast — nedolžnemu otroku pa smrt po škandalu in pijanosti državotvorcev. — Militarizem, ki je uničil toliko ljudi, da so nepoznani izkravali, da je veter po celim svetu trosil prah njihovih kosti, da še danes zapuščeni in pozabljeni umirajo na posledicah vojne itd., dela propagando za nova klanja ter postavlja spomenke neznanim junakom. Tak spomenik je postavljen tudi v Beogradu na Avali, postavlja in proslavlja ga pa ista gospoda, ki je vsled zanikarnosti uničila na tisoče rekrutov v Albaniji, druge pa sedaj v miru in svobodi ugonablja. O spomeniku na Avali se piše že mesec in mesec, višek časti naj bi bil pa sedaj, ko kralj pred poroko položi venec na novo odkrito spominsko ploščo. To se je tudi izvršilo na eni strani nad vse sijajno, na drugi se je pa končalo s — škandalom. Kakor poroča belgrajsko «Vreme» od dne 2. t. m., je bila okolica okrog ministrov in najvišjih državnih predstavnikov do nezavesti pijana. Posebno so se v prekomernem uživanju alkohola odlikovali policijski uradniki in soferji ministrskih avtomobilov. Prav posebno se ga je gospoda nasekala v času, ko so pričakovali dohoda kralja, ki se je imel pripeljati, da položi venec na grob neznanega junaka. Med tem pa se je pripeljal z avtom pijan policijski uradnik s pijanim soferjem in naznanil, da kralja k proslavi ne bo. Množica se je začela vračati. Pijani sofer s pijanim policijskim uradnikom je z vratolomno brzino zapeljal med otroke, prepevajoč narodne pesmi. Pri tem je povozil 11letnega dečka, ki ga je hipoma oblila kri. Otroci so vekali, kričali, skoz pijano množico se je prerila dečkova mati in vila roke nad umirajočim sinom-edincem. V tej zmešnjavi se je nenadoma pripeljal kralj in položil venec na grob. In tako se je slovesnost končala v splošni zmešnjavi z največjim škandalom. Deček je v bolnici umrl . . . Gospoda okrog ministrov in visoki uradniki pa so pijančevali še pozno v noč.

Povodom svečanosti in darov ob kraljevi poroki registriramo še nekaj vesti beogradskega lista: «Epohe» piše: Odločeno je, da se kupi za 1.250.000 dinarjev (to je pet milijonov kron) zlata škatlja polna cekinov kot poročni dar. — Med drugim je bil odklonjen predlog, da se nabrana svota razdeli med štiri društva za pomoč dece padlih vojakov. — «Novosti»: Za nabavo avtomobilov N. V. kraljice Marije je odobrilo ministarstvo za javna dela kredit od 1.020.000 dinarjev. — In za poprej nabavljene avtomobile? In za 90 konj? Koliko? — «Novi List» priobčuje: Kakor izvemo, je yorški vojvoda (zastopnik angleškega kralja), svatbeni drug N. V. kralja nabavil 200.000 srebrnih dinarjev, da jih razmeče med množico ob saborni cerkvi. Prešerni izletniki so včasih med cigansko deco metali groše, da se zabavajo, ko se otročad trga in puli, da bi visoka gospoda od naroda pričakovala iste zabave, je pa vendar malo preveč. — Pripomniti še treba, da so prišli ti srebrnjaki iz temnih kleti SHS Narodne banke in da svatbenega druga taka zabava prav nič ne stane.

Blamaža vnete in pazljive policije. Sarajevska policija se koplja okrog Pašiča, ki šeta po Ilidži. Ko se je pred nekaj dnevi sprehajal Pašič po parku, mu pride nasproti neki star gospod. Šetalca sta se približala na par korakov, ko seže tuji stavec v žep. Eden od detektivov, ki so okroževali Pašiča, to vidi ter skoči kakor ris na starega gospoda zgrabeč ga za roko. Roko mu iztrga iz žepa, v njej pa se pokaže mesto bombe — žepna ura. Odlični in pazljivi detektiv bo najbrž odlikovan, Pašič pa pri prihodnji krizi ali vsled kake druge politične potrebe lahko boluje vsled prestopnega strahu.

Politična licitacija. Pašič je vsem kolikor toliko uplivnim Turkom po Sarajevu čestital bajram, videti pa ni nobenih političnih uspehov, muslimanska opozicijska politika postaja vedno ostrejša in tako je ironija beogradske «Republike» prav umestna: «V drugi polovici junija se vrši v pisarni predsednika vlade SHS javna ofertna licitacija za nabavo nove politične

skupine, ki bi mesto muslimanov šla v vladni blok. Po pogojih licitacije treba povprašati pri šefu vlade, ali pa pri predsedniku radikalnega in demokratskega kluba. Oferti naj se pošljejo do 15. junija t. l. g. Nikoli Pašiču s posebnim označilom, koliko poslušnih in kima- vly poslancev ima politična skupina in koliko zah- teva ministrskih mest in milijonov.»

Brezposelni šovinisti. Proti dalmatinski meji po cestah, ki vodijo v Dalmacijo, so postavljeni občestni kamni s črkami «B. H. C.», kar se pravi: bosansko-hercegovinske ceste. Te črke so zadnji čas padle nekim pametnjakovičem v oči, šovinistična kri jim je močno zavrela, češ, kje je cirilica — in zlobnari so iz vasi nekaj svojih ubogljivih pristašev, sestavili pritožbo in deputacijo radi «zastavljanja cirilice» ter jo poslali na državno oblast. Uradnik, ki je deputacijo in pritožbo sprejel, je kmalu ugotovil, da je med njo samo eden pismen, drugi pa sami analfabeti in da ljudi z lepa odpravi, je dejal: «Kaj pa hočete, ljudje božji, črke na kamnih lahko berete tudi v cirilici! Saj je to vendar prava cirilica, «B. H. C.» se bere takole: vlastništvo naroda srpskoga.» — Tako je bil ta spor rešen na splošno zadovoljstvo. (Hrvat št. 876.)

Dnevne novice.

Zaupnike naše stranke prosimo, da naj pošljejo Jugoslovanskemu klubu v Beograd pritožbe v davčnih, carinskih, vojaških, uradniških zadevah. Posebno na meji se godijo silovite nerednosti in nasilja. Tak material potrebujejo naši poslanci za proračunsko razpravo, ki se bo vršila v narodni skupščini prihodnje dni.

Država zna plačevati. Pa še kako imenitno. Le poslušajte! Za 140 ur verouka na 3 km oddaljeni šoli ter za pot tje in nazaj dvakrat tedensko mi je nakazala celih 93.65 din. Ali ni to mastna plača? Kdor ne verjame, naj zračuni, koliko pride na uro s potnino vred. In potem se še višja šolska oblast norčuje iz katehetov, ko piše v odloku, v katerem zabranjuje šolarjem nabirati prostovoljne prispevke za zajtrk prvoobhajancev, da pa lahko kateheti, če hočejo, iz svojega oskrbijo topel zajtrk prvoobhajancem. Morda bi zadostovala letoletna plača res za 1 žemljico in žlico mleka vsakemu.

Grozen požar. Iz Borec pri Ljutomeru nam poročajo: 24. maj bo zapisan kot dan nesreče v zgodovini naše vasi. Malima posestnikoma: Trojnarju in Križaniču je neusmiljen požar upepelil vse, kar je bilo gorljivega. Ker ni bilo nikogar doma, je prvemu zgorela tudi vsa živina, drugemu pa le ena svinja. Kmalu bi se požar razširil na sosedna poslopja onkraj ceste, da ni varovalo goste drevje slannatih streh pred silovitimi plameni. Tudi požarne brambe, ki so bile hitro na licu mesta, so omejevale grozen požar, ki je kar požiral suho robo. Hvala neutrudnim in požrtvovalnim gasilcem! Škoda je ogromna, pomoč nujno potrebna, ker sta pogorela revna želarja brez kapitala. Trojnar je bil zavarovan za malenkostno svoto 8000 K, Križanič pa še za manjšo. Ljudje božji, ne odlašajte več niti en dan z zvišanjem zavarovanja!

Posnemanja vredno. Poročilo od Sv. Jurija ob Šč. Dne 29. maja smo spemili vzoren par: Orla Alojza Ajlec in družbenico Miciko Janžek pred poročni oltar. Ženin in nevesta sta se pri tej priliki spomnila društvene knjižnice z lepim darom 234 K. Da bi našla posnemovalcev! Na gostiji je mladenka Anika Plavec pabrala 252 kron za Društveni dom. Bog plačaj! Novoporočen cema kličemo: Na mnoga srečna leta!

Javno vprašanje. Dopis od Sv. Marjete na Dravskem polju. Gospod Josip Jarc ima naenkrat gostilno z javnim napisom in svojim imenom. Vprašamo odločno oblast: Kako pa je ta gospod dobil gostilno, ker občina nič ne ve za to? Postava je, da se pri občinski seji glasuje in se po tem glasovanju odloči, ali prosilec gostilno dobi ali ne. Tu pa se je občina kar ignorirala. Kako je vendar to? Prosimo pojasnila.

Dober nasvet. Iz Selnice ob Dravi nam poročajo: Slavna imena selniških lepotic naši Frančki ne dajo miru — tudi ona si hoče slavno ime pridobiti. Že pred časom je zato lovila okoli cerkve dekleta Marijine družbe, sedaj pa začela loviti otroke Marijinega vrta. Mi smo dosedaj mislili, da jih lovi zato, da bi napra vila iz njih Sokole in Sokoliče. Toda Frančka je že si- va, mogoče je tudi, da se hoče spreobrniti in bo sama vstopila v Marijino družbo, ali bolje, ker je že malo otročja, v Marijin vrtec. Mi pa bi svetovali Franciki, če res hoče slavno postati, naj v družbi z bočko Ratinjo po Boču lovi nezakonske matere in skrbi za bočke nezakonske otroke — zakaj v samostojnem Boču bodo, kakor se nam je v cerkvi povedalo, na enega zakonskega otroka prišli kmalu štirje nezakonski. Tu naj Francika izobrazuje — za Marijino družbo je pa brez nje že dobro preskrbljeno.

Napad na hrvatske Sokole. Hrvati imajo, kakor že znano, svojo posebno sokolsko organizacijo, ker ne mara pristopiti k SHS Sokolu, ki je v službi vladnih strank. Hrvatski Sokol je radi tega proglašen za nekako separatistično ali celo protidržavno ustanovo in jugofašisti smatrajo za državotvorno dolžnost, ga napadati in obrekovati. Za Binkošti so Sokoli iz Zagreba in iz drugih mest priredili s svojimi družinami izlet na Plitvička jezera. Vseh izletnikov z ženami in otroci je bilo okrog 500, na cilju svojega izleta se je pa kakih 100 Sokolov in Sokolice odjavilo ter napotilo k jezeru Kozjak, ki je še za tri ure dalje. Na poti je na to skupino navalila oborožena banda od približno 300 jugofašistov, katere so brezvestni strafrakji nabrali ter na hujskali proti mirnim izletnikom, češ, da hočejo proglašiti «hrvatsko republiko.» Izletniki so bili brez vsakega orožja, napadalci so pa vihteli revolverje in nože ter ranili več mirnih ljudi. Eden od ranjenih se v bolnici bori s smrtjo. Napadeni izletniki so se umikali, kakor je kdo mogel, obvestili so o napadu okrajnega

predstojnika v Korenicah, ta je pa imel samo pet orožnikov na razpolago. Orožniki oborožene tolpe niso mogli in tudi niso poskušali razorožiti. Fašisti so več izletnikov tudi popolnoma izropali. Ta dogodek dobro karakterizira današnji režim, ki mirnih in poštenih ljudi ne brani, sebe pa obdaja s tolpo nasilnikov in — divjakov.

Upokojen uradnik umrl od lakote. Anton Sinobad, 50 letni upokojeni oficijal je živel v Dubrovniku od same pokojnine in državna skrb zanj je bila tako velika, da je hiral in pojemal od dneva do dneva. Ne- koč se je pa le spomnil nanj zdravnik, prenesli so ga v bolnico, tu so konstatirali, da je prišel tako daleč vsled pomanjkanja hrane. Ko so mu začeli dajati in vlivati jedila, jih ni mogel več zavžiti. Umrl je in pokopali so ga brez rakve. Eni pirujejo, grabijo velike zaslužke, drugi pa umirajo od lakote!

Invalidsko letno zborovanje se je vršilo v nedeljo v Beogradu. Prišli so delegati iz vseh pokrajin razven hrvatskih. Dosedanja uprava in vodstvo je odstavljen, padale so ostre obtožbe in obsodbe vlade in režima in sklenila se je najostrejša odprna akcija proti režimu, ki še ne zmeni za invalidsko vprašanje. Zborovanje se je vršilo popolnoma v duhu najodločnejšega protesta, bilo je impozantno, državno upravo in oblast je pa zastopala množična in pomnožena policija v uniformi in v civilu.

Dva brzovlaka po dolgem presledku smo dobili s 1. junijem t. l. na koroški progi južne železnice. Zveza med Madžarsko in Švicom kakor Italijo bo torej zopet upostavljena skoz Maribor in Beljak, oziroma Franzensfeste. Oba sta ponočna. Med Mariborom in Dravogradom se brzovlaka ne ustavi.

Novo lokomotive iz Nemčije. Minister saobračaja Stamic je zahteval na seji ministrskega sveta kredit za nakup novih lokomotiv. Ministrski svet je dovolil, da nabavi železniški minister na račun reparacije iz Nemčije za 52 milijonov dinarjev novih lokomotiv.

Stroji za državno tiskarno. Beogradski «Balkan» poroča, da so neki demokrati, med njimi tudi dr. Krizman, nabavili stare, že nerabne tiskarske stroje v Pešti, minister Pribečević bo pa oskrbel, da se ta stara ropotija, ki spada samo še med staro železnino, obesi državni tiskarni. Poročilo o tem je dobil «Balkan» iz Zagreba in ker ni mogel verjeti, se je za celo stvar intenzivno zanimal. In res, stara ropotija je dospela že v Beograd, in te dni se bo montirala mesto dobrih strojev, ki jih je uprava državne tiskarne še pred tremi meseci prodala za 100.000 dinarjev. Stari, nerabni stroji bodo plačani z 800.000 dinarji.

Dvojni samomor v bližini Zagreba. V Zagrebu in okolici so samomorji na dnevnem redu. Te dni sta sklenila iti v prostovoljno smrt medicinka Olga Mihelič in medicinke FabijanNussenbaum. S fijkakerjem sta se peljala skupaj izven mesta, izstopila in odposlala fijkakerja nazaj. Medicinke je potegnil revolver in ustrelil Olgo v glavo, nakar se je ta zgrudila. Ljubček, misleč, da je njegova najdražja mrtva, je pognal še v sebe dva strela. Drugo jutro so se peljali okoliški seljaki v Zagreb in so našli medicinko v obcestnem jarku in še pri zavesti. Odpeljali so jo v bolnico, kjer je izpovedala celo zadevo, a ne vzroka samomora. Policija je našla medicinko mrtvega, a njegova smrtna družica bo najbrže okrevala.

Sin zaklal roditelje. Zadnje dni se je zgodil v Senti strašen zločin. Nekega jutra so našli razmrčvarjenega Jovana Novak, njegovo ženo Verono in vnuka Juliška. Sina zgoraj omenjenih Petra, 28 let starega, ki je tudi prespal usodepolno noč s svojimi starši v isti sobi, so našli samo v neznatnih ranah. Naenkrat so uvedli preiskavo in sum je padel takoj na sina Petra, ki je bil znan v Senti kot lenuh in kvartopirc. Vzrok ubojstva roditeljev je bila nasilna pri- lastitev prihrankov staršev v znesku 1700 dinarjev in treh oralov zemlje.

Mladostni zločinci umorili svojega tovariša. V Šibeniku se je zgodil te dni slučaj, zakaterega se ima šibeniška javnost v prvi vrsti zahvaliti kinematografskim filmom, ki v Šibeniku niso podvrženi cenzuri. Nedavno so poslali starši svojega desetletnega sina Nada Jelenkoviča iz Arbanasa pri Zadru v Šibenik, da bi se otrok odgojil pri znancih v jugoslovanskem duhu. Deček se je igral dne 24. m. m. ob šibeniški morsk obali z drugimi otroci, od katerih ni bil nobeden star nad 11 let. Tekom igre je prišlo med igro do prepira, otroci so navalili na tujca Jelenkoviča in ga z rokami ter kamenjem tako obdelali, da se je zgrudil v nezavest. Nezavestnega so nato zvalili v morje, kjer je utonil. Deca je skrivnost umora zamolčevala, dokler niso 4 dni po zločinu našli mrtvo truplo in dognali mladostne zločince.

Dvojni uboj. Minuli četrtek se je zgodil v Savskem Mostu žalosten slučaj. Neki Perkan in Miča Prastalo sta živela med seboj v sporu. Sinovi Mičana so udarili na Perkana in so ga smrtno ranili z noži. Težko ranjen in besen kot ris je iztrgal Perkan revolver in ustrelil štirikrat v Mičo Prastalo, ki se je zgrudil na mestu mrtve. Komisija, ki je prišla na lice uboja, je dognala dvojni uboj. Sinovi Miče so pod ključem.

Krvna osveta v južnih krajih. V strumiškem srezu v vasi Čanaklija je bil ubit kmet Asam Ibrahimović. Asam je bil določen, da straži v oni usodepolni noči selo. Kot stražar je hodil celo noč krog sela, a ko je začelo vzhajati solnce, se je ves truden vlegel, da se nekoliko odpočije, in je zaspal. Kmetje so našli drugi dan na mestu, kjer je zaspal, mrtvega Asama v luži krvi. Asam je bil ustreljen iz revolverja. Preiskava je kmalu izsledila krivce, ki so tudi priznali zločin. Ubijalci Asama so Abdul Alijevič in njegova dva sinova Ismail in Ağuša in rojak ravnokar omenjenih Džemal Jazevič iz sela Čapaklija. Ti so počakali Asama in ga ustrelili, ker je tudi on ubil pred kratkim časa Asam Abdulovega brata in očeta one druge dvojice Alijeviča.

Luksus na rumunski kraljevi jahti «Stefan Cel Mare.» (Stefan Veliki). Belgrajski «Novi list» je poslal v Turn-Severin svojega posebnega poročevalca z nalogo, da opiše potovanje rumunske kraljeve rodbine v Beograd. Prosil je admirala Gavrilescu-a, da mu pokaže kraljevo jahto. Razkošje, ki vlada na kraljevi ladji, opisuje oduševljeni sodrnik tako-le: «Vsa jahta je silno razkošno opremljena. O luksusu, ki prevladuje v njenih kabinah in prostorih, si lahko ustvarijo naši

čitatelji šele tedaj popolnejšo sliko, če omenimo, da stane samo posteljnina (rjuhe, odeje itd.) okoli dva milijona francoskih frankov, srebrno in zlato posodje pa pet milijonov francoskih frankov. Tako razkošje si dovoljuje dinastija reakcionarne Rumunije v tistem času, ko je rumunski narod do vratu pokopan v bedi in siromaštvu.

Kipar J. Myslbek umrl. Pred par dnevi je umrl v Pragi znameniti češki kipar Jožef Myslbek v starosti 74 let. Med njegova najznamenitejša dela se prišteva kip sv. Vencislava in pa skupina «Udanost in vera». Pokojni umetnik je bil predstavnik klasične helenske smeri v skulpturni umetnosti.

Iz Ptuja.

Poročni dar ptujskega okraja je bil nekaj dni razstavljen v Društvenem domu v prid Protituberkulozni ligi, ki se je baje tudi v Ptuju ustanovila. Na lepem podstavku stoji pet sodov različne velikosti v ovalni obliki. Na pročelju ima vsak sôd sliko. Največjo sliko, pogled s Haloz na Ptuj je naslikal ptujski slikar Kasimir, ki je izdelal tudi sliko na manjšem sodu, Rogaško Slatino, Jeruzalem, Ormož in Rogatec pa je naslikal učitelj risanja na ptujski realni gimnaziji Jakhel. Rezbarije na sodih je izvršil mariborski rezbar. Cel osnutek pa je delo dunajskega slikarja Prinza. Pod sodi je ptujski šampanjec iz tovarne Čuček—Hintze. Suho sadje v umetnih košaricah iz pletarske šole v Strnišču stoji na podstavku. Na vogalih pa stoji štiri velike steklenice rogaške slatine. Nagelji v posodah iz brusnega kamenja od Sv. Roka krasijo poročni dar. Na vrhu pa je umetno izdelana haloška vinogradska hiša z vinogradom, delo ruskega inženjerja. Sode je napravil ptujski sodar Steudte. Celo delo je lično in dobro učinkuje. Vino so prispevali nekateri vinogradniki ptujskega okraja, med njimi g. Miha Brenčič, Osterberger, baje tudi grof Herberstein, Zdravec, štajerska hranilnica in drugi magnatje. Sode, poročni dar, je odpeljal g. vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmajer, ki se bo udeležil tudi poročnih slavnosti v Beograd.

Naš kralj Aleksander I. bo baje po poroki obiskal okraje, ki so mu poklonili poročne darove, da se za nje osebno zahvali. Ob tej priliki pride baje tudi v Ptuj, ki se za dostojen sprejem že pripravlja.

«Ptujski list», demokrasko glasilo naših advokatorov je zaspal. Imel je na papirju okoli 1200 naročnikov, ki pa ga niso vsi plačevali. Glavni urednik dr. Gosak bo imel mnogo posla, da bo iztirjal zaostalo naročnino in dolgove na inseratih. Škoda «Ptujskega lista» ni. Sedaj ponujajo naročnikom Spindlerjev «Narodni list», ki je bolj bojevit, kakor je bilo nedolžno ptujsko glasilo. Če si ga čital, si se spomni: saj res, to se je pred 14 dnevi tudi zgodilo, kar si pozabil, se ti je zopet v spominu osvežilo in na ta način je skušal biti «Ptujski list» aktualen. Kakor je blagajnik Hranilnega in posojilnega društva v Narodnem domu imel na razpolago za stranke cele kupe «Ptujskega lista», tako sedaj dela reklamo za «Narodnim listom». Pa ne bo nič, g. dr. Jurtela! Časi narodne sloge in «narodnih» listov so že davno minuli, sedaj veje po Ptujskem polju, po Halozah in po Slov. goricah drug veter.

Mestni proračun za leto 1922 izkazuje 2.120.000 K primanjkljaja, katerega bodo pokrili s povišanjem doklad. Užitnina na vino se je zvišala od 80 na 260 K pri hektoltru. Zvišale bodo tudi doklade na zemljišča, hiše in osebno dohodnino. V finančnem odseku je stavil občinski odbor Mikuletič predlog, naj se zvišajo doklade na zemljarino, hišno najemniški davek in osebno dohodnino v IV. razredu za 100 odstotkov, v ostalih treh razredih pa za 600 odstotkov. Ali je bil ta predlog sprejet, ne vemo. Če si v Ptuju hišni posestnik in dobiš 1000 K najemnine, boš plačal od te najemnine okoli 1060 K občinskih doklad. Srečni hišni posestniki, ki imajo!

Proti protestu, ki je bil sprejet na zadnji občinski seji radi razpusta ljubljanskega občinskega sveta, so glasovali demokraski občinski odborniki. Z glasovi narodnih socialcev in socialistov je bil protest sprejet.

Mariborski učiteljski in učiteljskince so na-

pravili 29. maja izlet v Ptuj. Izstopili so na hajdinski postaji, si ogledali mitrejo na Hajdinu in na Bregu, katero sta jim razkazala okr. sodnik dr. Travner in konservator Skraber, nato so odšli v Petovijo, tovarno za izdelovanje usnja in so si ogledali obrat. Na to so jo krenili v mesto, kjer so si ogledali mestni Ferkov muzej in ptujski grad. Popoldne so nam priredili pod vodstvom prof. Družoviča v Društvenem domu koncert, ki je bil dobro obiskan.

Premeščen je k okrajnemu glavarstvu v Černomelj tukajšnji okrajni komisar dr. Potočnik.

Prestavljen je bil v Staritr pri Slov. Gradcu č. g. kaplan Messner, ki si je pridobil kot pridigar in vero učitelj veliko zaslug. Zato so starši le neradi videli, da se je ta gospod od nas ločil, posebno še vsled tega, ker stojimo pred zaključkom šolskega leta. Ali je bila premetitev tako nujna?

Umrl je sodni nadsvetnik v pok. g. Braček. Služboval je dolga leta v Bosni, stopil v pokoj in je živel kot vpokojenec v Ptuju, kjer je tudi vedno upravljal službo v uradniški nabavljalni zadrugi. Zalibog znanosti in somišljeniki niso vedeli, kdaj bo pogreb in se ga niso mogli udeležiti. Rajni je bil sin Slovenskih gor, odločen katoličan in pristaš Slovenske ljudske stranke. Naj počiva mirno v domači zemlji.

Protituberkulozna liga se je po vzorcu mariborske lige tudi v Ptuju osnovala. Neki slovenski list je grajal, da je okrajni glavar Pirkmajer to društvo osnoval popolnoma na birokraski način in je imel tudi prav. Pogrešamo sodelovanje ljudstva. Če se hočemo boriti proti tej ljudski bolezni, ki je začela razjedati zdravi organizem tudi v ptujskem okraju, moramo najprej odstraniti povzročitelje. Glavni povzročitelj pa je slaba prehrana delavstva in viničarjev, protisanitarne razmere v delavskih stanovanjih in prilika, da uboge pare, ki jih delavec zasluži, znosi v ptujске žganjarne, ki jih je slovenski avtonomistični režim zaprl, centralistični demokraski geograjski pa zopet široko otvoril. O potrebi protituberkuloznega društva, ki naj pomaga slabotni državnii upravi zatirati to zlo, smo si vsi edini. Le način izvedbe grajamo. Delavci v Petoviji zaporedoma začnejo bolehati na jetiki. Zato je jasno, da tam ne morejo vladati zdrave socialne razmere. Zato sanirajte najprej razmere v Petoviji! Statistično je dokazano, da v južnih delih naše države jetika veliko bolj razsaja, kakor pri nas. Veliko srbohrvatskih vojakov je bolnih na jetiki. Naši fantje služijo pri vojakih večinoma doli. Zato pa je nevarnost velika, da ne bi zanesli kali te zavratne bolezni tudi v svoje rodbine v Slovenijo. Navedli smo izmed mnogih le nekaj povzročiteljev te bolezni. Zatrpite najprej te — potem pa delajte dalje! Naši poslanci Slov. ljudske stranke imajo popolnoma prav, če se borijo za to, da naj služijo slovenski vojaki v domačem kraju. Tudi s higieničnega stališča moramo to pozdraviti. Ubijmo tudi kapitalizem, ki izkorišča ljudsko zdravje!

Državna realna gimnazija v tuju. Prijave za sprejemni izpit v 1. razred dne 29. junija od 9. do 11. ure. Zadostuje tudi, ako ravnateljstvo do tega dne dobi po pošti rojstni list in šolsko izpričevalo, ki mora imeti opombo, da je izdana v svrhu vstopa v srednjo šolo. Sprejemni izpit dne 30. junija pismeno od 8. do 10. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Za začetek šolskega leta 1922—1923 velja sledeči spored (ki se po morebitnih drugačnih odredbah izpremeni): Dne 11. septembra od 8. ure naprej sprejemni izpiti za 2. in 8. razred, ponavljalni in naknadni izpiti. Dne 12. septembra od 8. ure naprej sprejemni izpiti za 1. razred, od 10. do 11. ure sprejem novih učencev iz drugih zavodov. Dne 13. septembra od 10. do 11. ure sprejem starih učencev. — Ravnateljstvo.

Vlom. Po noči od binkoštné nedelje na binkošten pondeljek so tatje vlomili v Schramkejevo trgovino, ocnegli 12 ducatov sukanca in mnogo blaga. Škoda cenijo na 120.000 kron. O vlomu se širijo po Ptuju razne govorice, da so naložili blago na voz in ga odpeljali na Breg itd. Straža, ki stoji pri gledališču nič ni opazila. Blago so pobrali tudi iz izložbe — hudomušneži pravijo da zato, ker je blago v izložbah ceneje. — Blago proti vlomu ni bilo zavarovano.

Sokolske maroge iz Črne gore pri Ptuju. Pred kratkim sta se strela v gostilni Klemenčič na Črni gori znani hujskač medicinec Janko Peče in g. Repa. Bil je to zanimiv prizor. Ubogi Ivko se je kar penil od jeze, ker ni bil mojster g. Repi, ki je sicer prav težko dihjal — je pač starejši člo-

vek — a ga je prav pošteno mazal. Mladi mlečnozobnež je pač podlegel in bo zanaprej opustil takšne nevarne poizkusne tekme. Torej bivši socijaldemokrat Repa je zmagal. Jankec se ga boji. Sedaj pa misli Jankec ustanoviti Sokola na Črni gori. Glavni načrti se delajo v gostilni Klemenčič, ki jo ima v najemu neki Horvat, čigar soproga je bila dolga leta v ptujskem Vereinshausu, seveda velika «narodnjakinja». V to gostilno je pripeljal iz sosednje župnije Svetega Lovrenca na Dravskem polju svoje Sokole in Sokoliče—šolarje, katere so tako upijani, da jim je postalo po vrsti slabo. Protestiramo proti takšnim sokolskim učiteljem, ki tako brezvestno upijanjajo naše mlade ljudi. Je to res prava sokolska vzgoja, da se z alkoholom zastruplja mladina.

Iz Maribora.

Amnestija v kr. moški kaznilnici v Mariboru. Včeraj se je o kriliki kraljeve poroke vršila v tukajšnji kaznilnici slovesna služba božja, pri kateri je kaznilski duhovnik obrazložil povod slavnosti. Pozneje je v središču zavoda višji ravnatelj naznanil v posebnem nagovoru splošno amnestijo, katera je bila izdana povodom kraljeve poroke. Nato se je en kaznenec zahvalil v imenu vseh pomiloščenih. Slovesnost se je zaključila z himno «Bože pravde». Tekom popoldneva je zapustilo zavod 100 pomiloščenec, katerim vsem kličevo: Pojdite v miru in ne vrnite se več med zidovje — «Mrtvega doma»!

Ruski pisatelj in filozof Grigorije Bostunič zopet v Mariboru. V ponedeljek, dne 12. t. m., bo predaval v gledališču profesor Bostunič o «Gledališki umetnosti in umetnostnem uživanju v raznih časih». Kako je nastalo gledališče? Človeški instinkt maskiranja. Starogrški oder. Dekadencija umetnosti v Rimu. Cerkev in misterij srednjega veka. Shakespeare-ski oder in njega principi. Španska komedija mečev in plaščev. Italijanska komedija dell Arte. Francosko dvorno gledališče. Nemška gledališka umetnost. Meiningeri. Intencije Reinharda, Fuchsa, Hagemanna. Moskovsko gledališče umetnikov. Poenostavljanje in zamotavanje. Princip uživanja prave umetnosti. Pogled v bodočnost. Začetek predavanja ob 20. uri. Proti vstopnini.

Društvo za stavbo porodišnice v Mariboru. Pravila tega društva so odobrena. Protektorat tega društva je prevzel gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar. Sklicujem ustanovni občni zbor društva na ponedeljek, dne 12. t. m., ob 19. uri v magistratni posvetovalnici. — Predsednik pripravljalnega odbora: Viktor Grčar, župan.

Splošna organizacija vojnih invalidov priredi v Mariboru dne 11. junija ob 9. uri dopoldne v dvorani restavracije «Maribor» na Grajskem trgu občni zbor. Vabljeni so invalidi, vojne vdove in sirote, da se zbora točno in gotovo udeležijo.

Ribičem v pojasnilo. Z ozirom na razna vprašanja in nejasnosti naznanja ribarsko okrajno društvo Dravska dolina v Mariboru, da je ribičem pri ribarenju dovoljeno hoditi po tujem obrežju pod pogojem, da obračajo primerno pozornost na preprečenje kakršnegakoli poškodovanja, to, da ne delajo nobene škode in poravnajo storjeno škodo. Posebno dovoljenje (legitimacije) za prehod čez dotični pobožni del ni potrebno; posestniki pa nimajo pravice, ribičem prepovedati prehod preko njihovega obrežnega zemljišča.

Za vojne obveznike. Mestni magistrat razglašajo: Da zamore imeti mestni magistrat natančno evidenco vseh vojnih obveznikov, torej tudi onih, kateri dosedaj še niso odslužili svoj rok v kadru, se pozivljajo vsi v letih 1901, 1902 in 1903 rojeni, ter v mestu Maribor bivajoči vojni obvezniki, da se imajo tozadevno zglasiti in sicer: Leta 1901 rojeni dne 13. in 14. junija t. l. Leta 1902 rojeni dne 16. in 17. junija t. l. Leta 1903 rojeni dne 19. in 20. junija t. l. — Vsak vojaški obveznik mora pri zglasitvi navesti sledeče podatke: Rojstno leto, ime in priimek, (ime očetovo), poklic, domovno občino, stalno bivališče (kraj, ulica, hiš. št.). Zglasiti se je vsak navedeni dan od 8. do 14. ure v mestnem vojaškem uradu, Slovskov trg 5-1. Kdor bi se pravočasno ne zglasil, bo brezpogojno kaznovan v smislu člena 85 zakona o ustrojstvu vojske z globo 100 do 30 dinarjev, odnosno z zaporom do 30 dni.

Glavno cepljenje za občino Tezno se vrši v ponedeljek, dne 12. t. m., ob treh popoldne v šolskih prostorih na Teznu. Pregled in nadaljevanje cepljenja za one stranke, ki so bile zadržane prinesiti svoje otroke k glavnemu cepljenju, se vrši teden pozneje na istem mestu in ob istem času. — Prinesti se morajo vsi otroci, stari nad štiri mesece, ki še sploh niso bili cepljeni, ali ki so bili brezuspešno cepljeni. Kdor bi za cepljenje obveznih otrok ne prinesel, se bode strogo kaznoval.

Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 11. t. m. svojo letno veselico na vrtu gostilne Rojko na Spodnjem Pobrežju. Spored: Godba, ples, kegljanje na dobitke in drugo. Dobiček za cevi. Načelstvo.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(110. nadaljevanje.)

Tako je delal naklepe in čakal, da Hipija stopi v hišo. Končno je izginil njegov široki hrbet v vratih in potuhnjeni Grk je pohitel na ulico.

Napeto je gledal po blede mesečini in iskal temni postavi beguncev. Gibčno in neslišno kakor panter se je plazil v senci hiš do cestnega ogla, koder sta morala priti, ako sta hotela k Tiberu.

Toda zastoj je gledal, kje bi se prikazala orjaška Eskina postava in vitka Zidinja. Zastoj je begal sem ter tje kakor pes, ki je izgubil sled, sedaj hiteč naprej zapehlan od kake nejasne sence, pa zopet vračajoč se nazaj v svoji neutrudljivi vztrajnosti in odločnosti.

Ni ju bilo —

Osrmočen se je pozno v noči vrnil v tribunovo palačo —

Da bi bil vedel, kako blizu jima je bil —! Na dvajset korakov sta šla mimo njega, on pa ju ni videl!

V prvem zanosu svojega veselja nad rešitvijo je čutila Mariamna predvsem globoko hvaležnost do Boga. Zvesta hči svojega ljudstva je neomajljivo verovala, da vsemogočni stalno in neposredno vodi usodo svojih slu-

žabnikov, in novi nauki, ki so že pognali globoke korenine v njenem srcu, so utrdili v njej vero in upanje in ljubezen do Njega, ki skrbi kakor oče za svoje otroke.

In taka čuvstva si poiščejo izhoda v zahvalni molitvi. Komaj sto torej storila deset korakov po ulici, se je Mariamna ustavila, pogledala Eski v obraz in rekla:

»Poklekniva in zahvaliva Boga za najino rešitev!»

»Ne, vsaj tukaj še ne!» je vzkliknil Britanec. Vkljub njegovim krepki naravi so bili njegovi živci zdelani od preživelih naporov in od skrbi, ki jo je imel za ljubljeno bitje. »Vsak trenutek se utegnejo vrniti! Nisi še na varnem! Ako si preveč trudna in ne moreš več hoditi« — res je težko slonela na njegovi roki in glava ji je klonela — »te bom nesel na svojih rokah prav do očetove hiše. — Ljubava moja, — nesel bi te najrajši do konca sveta!»

Sladko se mu je nasmehnila, čeravno ji je bilo lice blede.

»Pojdiva skozi tale vrata! Par trenutkov počitka in spet si bom opomogla in, Eska, jaz moram zahvaliti Bogu, ki naju je oba tako čudovito rešil!»

Stopila sta skozi podrt obokan vhod. Polomljena železna vrata so ležala na tleh.

Divja, zapuščenca goščava se je razprostirala pred njima v otožni mesečini. Stala sta v nekdanj slovitih eskvilinskih vrtovih.

V davnih časih je bilo tu pokopališče. Pozneje je cesar August prostor podaril plemenitemu Mecenu. Ta bogati, v vsakem oziru izobraženi rimski plemenitaš si je na tem mestu sezidal krasno palačo, zasadil senčnate vrtove z zelenimi tratami, žuborečimi potoki, vodometi, ta-

jinstvenimi skalnatimi votlinami — prostor kakor izbran za udobno življenje, za počitek in sanjarenje.

Tod se je sprehajal Horacij, rimski pesnik in prijatelj Mecenov, in razmišljal in peval o delu in o zabavi, o prijetnih in neprijetnih urah, o cilju in koncu kratkega človeškega življenja, ki je bilo zanj, za pogana, še nerazumljiva uganka. Tukaj je modroval o grškem in rimskem bajeslovju, čigar lepota je tako živo vplivala na njegovo poetično dušo, ki pa nanj v kljub temu ni hotel in ni mogel več verovati. — In kolikokrat je ob vročih poletnih popoldnevih tod posedal v vabljivi senci debelušasti, dobro rejeni in skrbno negovani rimski pesnik v blesteči se beli togi, z vencem cvetja krog glave in s polno čašo v roki, pri petju in zabavi, — pil starega falerničana in žarkega cekubana, in otožna misel se je ydinjala pesniku-modrijanu, da petje in zabava in veselje ne traja za vedno in da mora priti čas tudi zanj, ko mu bo zdrknila čaša iz roke, ko mu bo zvenel venec na glavi in mu bodo zamrle strune njegove lire pod otrplimi prsti za večno —

In Horacij je utihnil, Mecen je počival pod tugujočimi cipresami, veliki požar pod Neronom je uničil palačo. Studenci so se posušili, vodomet je usahnil in hladna, tajinstvena votlina nad njim je bila porušena groblja. Plevel je bujno raste, kjer je poprej trepetala mirta in rdela roža. Koprive so se pohotno šopirile, koder je poprej zelenela mehka trata in so stali duhteči grmi, in tu in tam je mohl iz njih bled nagrobni kamen. — Vse je bilo razvalina in razdejano, doba nekaterih let je opravila delo stoletij in nekdanji sijajni vrtovi so se izpremenili v samotno puščavo, groblje in zapuščeni nasadi pa so pridigovali minljivost posyvetnega sijaja in bogastva. (Dalje prih.)

Pogon v grajskem gozdu pri Treh ribnikih. Dne 1. t. m. se je po orožništvu s pomočjo mestnih tajnih agentov izvršil pogon v grajskem gozdu pri Treh ribnikih, pri katerem se je zajelo dva ubežnika iz artilerijske podoficirske šole v Kragujevacu, oba doma iz Maribora. Ubežniki so dobili hrano pri starših, po dnevu pa so se klatili po gozdovih. Nadalje se je prijelo in zaprlo neko znano vlačugo. Takšni pogoni se bodo sedaj večkrat vršili.

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opaziti, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice, Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 80 K.), Fellerovo »Elsa«-lilijno mlečno milo, najboljša »milo lepote«, 4 kosi poštnine prosto 120 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrš št. 341, Hrvatsko. pom

Naznanilo!

Naznanjam, da sem otvoril
v Mariboru, Slovenska ulica št. 16
≡ novo mlekarno ≡

kjer se dobi vedno dobro mleko za otroke in drugi mlečni izdelki po zmerni ceni.

Čenjenim odjemalcem se priporoča

254

Jos. Golob.

Fotograf

Franc Razlag

v Radencih
se priporoča slav. občinstvu.
Imenovani izdeluje slike po najmodernejšim načinu in v jako okusni obliki. 3-3 234

FRANJO PERGLER

Maribor, Mlinska ul.

izdeluje najfinejše raznovrstne kožije, luksuzne, tovarne in gospodarske vozove. Velika zaloga novih in starih vozov. Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. 4-5 226

Med. univ. dr. Ludovik Novak

Razlagova ulica 25, (blizu gl. kolodvora)

ordinira od pol 12. do 1. ure in od 2. do 3. ure. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure. 1-3 245

Podružnica

2-2† 243

R. Buncin drug

Maribor, Koroška cesta št. 17

priporoča:

Ia Gavrilovo zimsko salamo iz tovarne v Petrinji ali od zaloge v Mariboru, po dnevnih cenah, istotako svinjsko mast in slanino.

Nadalje je v zalogi razno vrvarsko blago, motvoz in čevljarska dreta tvrdke Anton Šinkovec v Grosuplju. Razno žganje, špirit, vžigalice i. t. d. vedno v zalogi.

Brezalkoholni grozdni sok vinske trte

prodajajo v Mariboru sledeči:

Uhler, Glavni trg; Prešernova klet, Novosel, Vrščič, Zentner, Gosposka ulica; Bernik, Crippa, Ilich, Slovenska ulica; Breuer, Kavarna Jadran, Pučko, Aleksandrova cesta; Gostilna v Delavskem domu; »Zlati lev«, Vodnikov trg; Restavracij, glavnega kolodvora; Bernhard, Niefergal, :o: Koroška cesta; Hmelak, Slomškov trg. :o:

2-221

DOBRO OHRANJENE

ženske obleke

se po ugodni ceni prodajo
Maribor, Smetanova ul. 46, vrata 7

Kupim

po najvišjih cenah

stare novce iz zlata
in srebra, staro zlato
ter žlahtne kamne.

Av gust Wapper, zlatar,
Maribor, Stolna ulica 1
(Domgasse). 3-4 236

MATIJA LAH

Maribor, na Glavnem trgu 1-5 255

prodaja trapistovski sir,
vsakovrstno južno sadje
: : in novo čebulo. : :

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88.

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvami, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzojavni naslov: Andrej Oset. 9 10 185

Filmska reklama na Gradu

je najboljša reklama za vsakega trgovca, industrijca i. t. d. Predstavlja se vsak večer med 20. in 22. uro na Trgu svobode.

Naročila za isto sprejema oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15, kakor tudi za to pooblašteni akviziterji. 251

Naznanilo cenjenemu občinstvu!

Vsled preureditve svoje trgovine prodajam od danes naprej vse blago

20 odstotno pod dnevno ceno.

Gospodje trgovci dobe še znaten popust.

Za obilen obisk se priporoča.

1-7 253

Martin Stadler, trgovina z mešanim blagom
na drobno! Maribor, Vetrinjska ulica 26. na debelo!

Vabilo na subskripcijo novih delnic

„DRAVE“

lesne industrijske delniške družbe, Maribor.

Redni občni zbor naše družbe je sklenil dne 27. maja t. l. povišati delniško glavnico

od K 10.000.000— na K 15.000.000—

z izdajo

10.000 novih delnic po K 500— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi štirih starih delnic eno novo po K 580— prištevisi 5% obresti od nominalne K 500— od januarja 1922 do dneva vplačila.
2. Novi delničarji dobe delnice po kurzu K 780—, prištevisi 5% obresti od nominalne K 500— od 1. januarja 1922 do dneva vplačila.
3. Delnice tretje emisije participirajo na čistem dobičku za leto 1922.
4. Delnice se bodo izdajale po 25 komadov skupno in se bodo izročile podpisovalcem proti vrnitvi začasnega potrdila v približno dveh mesecih po končani subskripciji.
5. Reparticijo delnic za nove delničarje si pridržuje upravni svet do 5. julija 1922. Po preteku tega roka se bo povrnila vplačana protivrednost za nedodeljene delnice.
6. Podpisovanje delnic nove emisije se vrši od 10. junija do 30. junija 1922, in sicer pri:
 - a) Ljubljanski kreditni banki, podr. v Mariboru,
 - b) Centralni banki, d. d. Zagreb, podr. v Mariboru,
 - c) Trgovski banki, d. d. Ljubljana, podr. v Mariboru,
 - č) »Dravi« lesni industrijski delniški družbi v Mariboru, Aleksandrova cesta 51.

Naša družba se je v dveh letih svojega obstoja izredno razvila, tako, da sicer visoka delniška glavnica nikakor ne more več zadoščati. Ker je povprašanje po izdelkih naše tovarne za upognjeno pohištvo v Zbelovem vedno večje, tako, da komaj zadoščamo naročilom, moramo tovarno primerno razširiti. Delni znesek povišane glavnice se bo vporabil za nadaljnjo moderno ureditev našega podjetja v Mariboru, kjer smo vpeljali strojno in stavbeno mizarstvo. Prepričani smo, da bomo tudi l. 1922 zaključili z lepim čistim dobičkom, ki bo čisti dobiček l. 1921 v znesku K 1.738.270-83 še izdatno presegel.

Sloves, ki ga uživajo naši izdelki in sploh naša družba si hočemo tudi v bodoče ohraniti.

V MARIBORU, dne 1. junija 1922.

**Upravni svet „Drave“ lesne industrijske delniške družbe
Maribor.**

1-2 248

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, :o: hlačevine, perila, robcev, nogavic i. t. d. in prepričajte se :o:

o resnično znižanih cenah v trgovini

Josip Karničnik, Maribor, GRAJSKI TRG 1.

Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.